

Pedagogia per a l'autosuficiència

Malgrat que tant les indústries com els particulars tenen clar que cal avançar cap a la transició energètica, falta pedagogia i determinació per entendre que la lluita contra la descarbonització i per l'autosuficiència requereix adequar les possibilitats energètiques a les necessitats reals. A les comarques gironines, hi ha bons exemples de particulars i empreses que ja han implantat energies renovables i que se n'abasteixen.

Text i fotos > **PAU LANAÒ**, periodista

Al cor del Plantadís, quasi tocant el cim del Puigdefrou (la Cellera de Ter), a mitjan dècada passada un industrial de la fusta va comprar una masia que estava inclosa a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Era una ruïna sense sostre, amb les parets de més d'un metre d'amplada escrostonades i amb els espais interiors envaïts d'arbres. Només hi quedava dret un pallier de proporcions mínimes, que l'industrial i la seva dona van decidir reconstruir i convertir en un primer soplug des del qual impulsarien el somni de recuperar la casa principal. A sis-cents metres d'al-

tura, alimentats per l'aigua d'una mina oberta del segle XVII, separats de les línies elèctriques i sense possibilitats per fer-ne pujar una que dotés la casa del flux necessari per tenir-hi llum i garantir-hi un confort i una qualitat de vida mínims, van decidir aprofitar l'altura i el fet que la casa estigués orientada a sovell per situar-hi un camp de plaques fotovoltaïques i convertir una part de les antigues corts en el búnquer per posar les bateries d'emmagatzematge elèctric, que van reforçar amb un generador de gasoil per garantir el funcionament normal de l'habitatge. El 2021, el pallier restaurat es va posar a la venda. Un dels esquers de l'oferta

era l'autosuficiència energètica. El nou propietari, que hi viu permanentment, assegura que a l'hora d'ocupar-lo va haver de fer un procés d'aprenentatge que va consistir a ajustar l'oferta a la demanda, o sigui, a adequar les possibilitats energètiques a les necessitats: «Sabem que a l'hivern, quan fa menys sol, només podem posar una rentadora, o que hem d'anar amb compte amb els electrodomèstics que funcionen alhora, però un cop t'hi acostumes, no pateixes per quedar a les fosques, i t'adeqües al que tens».

Avui dia, les dades demostren que la dependència energètica de les comarques gironines és la més elevada

>> Toni Hidalgo, lampista i instal·lador de Vidreres.

>> Xavier Matamala, gerent del Cercle Gespromat de Vilobí d'Onyar.

>> Planta de biogàs de la granja Can Bes de Salitja.

>> Granja El Trèvol de Salitja, que funciona en gran part amb energia fotovoltaica.

de tot Catalunya. L'any 2021, a tota la demarcació es van produir 629.632 MWh, l'1,5 % del total de Catalunya, la qual cosa la situa a la cua de l'Estat segons les estadístiques del Ministeri de Transició Energètica. En un context global de descarbonització, emergència climàtica i dependència dels combustibles fòssils, amb la majoria de les fonts en mans de governs decantats cap a l'autoritarisme i el xantatge que ha derivat en un augment descontrolat de les factures de gas i electricitat, la qüestió energètica fa un gir copernicà a favor de les energies renovables.

Deixant de banda l'energia generada en els pantans de Susqueda i Darnius, i després de la parada provocada per l'impost al sol impulsat pel Partit Popular i la pandèmia de la covid, es pot dir que avui a les nostres comarques la transició cap a una economia descarbonitzada pivota sobre l'electrificació,

i en aquest sector, en les energies eòlica i solar, deixant un pèl de banda altres apostes com la bioenergia (la biomassa i els biogàs). El 2009, a Cassà i Sant Esteve de Guialbes (a Vilademuls) van estrenar les primeres plantes de biogàs alimentades pels purins de les granges de porcs, vaques o aus, la qual cosa va donar solució a dos problemes alhora: l'eliminació dels residus i la producció d'energia. Per exemple, la planta de Mas Bes de Salitja tracta 8.500 tones l'any de fems de vaca i 3.000 tones de residus, la qual cosa es tradueix en la producció de 2.000.000 kWh a l'any. Aquestes xifres demostren l'encert d'una proposta ajustada, de la qual avui ja es projecten altres plantes.

La substitució dels combustibles fòssils també ha impulsat el consum de biomassa, que s'ha quintuplicat en els darrers anys i, segons un estudi conjunt fet per la Diputació i el Clúster de Bioenergia de Catalunya, no tan sols comportaria una gestió forestal sostenible que faria compatible l'aprofitament de la biomassa amb la conservació del patrimoni natural i amb l'ús públic dels boscos, sinó que també ajudaria a prevenir incendis i donaria utilitat a la fusta de petit diàmetre i poc valor comercial, que, un cop convertida en biomassa, alimentaria calderes d'escoles, hotels i indústries. En aquest sentit, l'estudi remarca que en aquest període postcovid «el teixit industrial de les terres gironines presenta una demanda energètica per a usos tèrmics que permetria la gestió de les masses forestals de la regió. Si s'impulsés aquest aprofitament, es podria cobrir més del quaranta per cent de

la demanda energètica industrial de les terres gironines, amb un estalvi de més de 280.000 tones de diòxid de carboni a l'any i amb la generació de més de set-cents llocs de treball al territori».

Mentre que l'anunci de la possible instal·lació del parc eòlic Tramuntana a la badia de Roses ha generat polèmica i enfrontaments entre algunes organitzacions ecologistes, el sector turístic i les administracions, l'energia fotovoltaica, que transforma la radiació solar en corrent elèctric de manera directa i lliure d'emissions, viu un veritable boom. Xavier Matamala, gerent de Cercle Gespromat, una empresa amb seu a Vilobí d'Onyar que des de fa més de deu anys té un departament centrat en la sostenibilitat i el desenvolupament, i que ha treballat per millorar l'eficiència energètica presentant propostes d'innovació, de gestió de

>> Generador de gasoil de suport a l'energia solar de la casa del Plantadís, que funciona autònomament.

>> Joc de bateries que acumulen l'energia generada per les plaques solars a la casa del Plantadís.

residus i d'altres com Vilawatt, assegura que a l'hora de plantejar una instal·lació fotovoltaica s'han de tenir molt en compte les diferències entre el pla industrial i el particular: «En aquest aspecte, el món empresarial està molt avançat, l'alternativa es veu amb molt bons ulls i cada cop hi ha més indústries que aposten perquè una part de l'energia principal que utilitzen sigui renovable. Si tenen la capacitat d'inversió, tiren endavant la documentació i moltes vegades, sense estar gaire pendants de la subvenció, que no vol dir que no la demanin; opten per la transformació energètica i les plaques fotovoltaïques sabent que els generaran un retorn i, en pocs anys, podran amortitzar la inversió». A més d'altres instal·lacions, Gespromat ha impulsat la de la granja El Trèvol, dedicada a la producció de llet. Matamala puntualitza que des del món alimentari la promoció de les renovables és clara. Si fem un repàs, veiem que granges com el Mas Colomer d'Esponellà, que va decidir finançar-se col·lectivament i va rebre el suport de cent vuitanta-nou inversors per posar en marxa una instal·lació d'energia solar d'autoconsum de 20 kW; Can Guimferrer Nou de Caldes de Malavella, o Can Tuxó de Vidreres han convertit l'energia neta en un dels motors principals de les seves explotacions. L'estiu passat i gràcies al suport de l'Ajuntament, Nexes, el Viver d'Empreses de Forallac va ser el primer de tot l'Estat que va començar a funcionar íntegrament amb energia solar. A la llista podríem sumar l'estadi de Montilivi del Girona FC, que va estrenar una instal·lació fotovoltaica sobre les marquesines que substituirà més de mil cinc-cents quilos de diòxid de carboni anuals; l'empresa Gerió de Girona; la tèxtil Pagès Valentí de Sant Jaume de Llierca; l'empresa d'empaquetatge Alzamora, a Sant Joan les Fonts; o els supermercats Aldi de Figueres i Girona.

Burocràcia i traves

La truita es gira quan qui vol muntar les instal·lacions són particulars. Xavier Matamala puntualitza que la burocràcia per demanar permisos i subvencions pot suposar moltes complicacions, i això explicaria que, per ara, la majoria de les intervencions que es fan en aquest camp són a títol personal, ja que la revolució no arriba

>> Les plaques solars que alimenten la casa del Plantadís.

als blocs de pisos en zones urbanes, on els promotors s'han d'enfrontar «a les traves que es generen a l'hora de posar d'acord tota una escala». S'hi han d'afegir els problemes burocràtics de les grans distribuïdores a l'hora de compartir les factures. En aquest aspecte, D. Fedevella, un veí de Vidreres que havia planejat posar les plaques solars abans de la irrupció de la pandèmia i no les ha pogut instal·lar fins ara, assegura que gràcies al temps d'espera va poder triar entre ofertes diferents i es va adonar que n'hi havia moltes que es volien aprofitar de l'actual boom. «Eren passavolants que t'oferien preus barats, però que al final no et donaven garanties ni de mantenir el que havies pactat ni d'assegurar-te la potència contractada», afirma. El pressupost mínim per condicionar un habitatge particular amb panells fotovoltaics oscil·la entre 6.000 i 8.000 euros. En el cas del nostre interlocutor, gràcies a les subvencions de la Generalitat, les rebaixes de l'IBI de l'Ajuntament, i un crèdit amb interès zero que li va atorgar el banc, considera que tot i la important inversió inicial, amortitzarà la despesa en sis anys. En aquest aspecte, Toni Hidalgo, soci de la Lampisteria Hicafi, l'operari que li va instal·lar les plaques, és molt clar: «Abans et venien a vendre llibres, ara et venen plaques solars. S'ha de desconfiar de la gent que et faci ofertes molt avantatjoses, ja que moltes vegades és un cas del que jo anomeno *porta calenta*, o sigui, agafar els diners i desaparèixer. Cal que l'instal·lador sigui una persona de confiança, que te n'asseguri el manteniment i que et doni garanties que el

material tindrà la qualitat suficient per funcionar el temps que anuncien els prospectes». Tot i això, Hidalgo augura que a la llarga, la reducció del preu de les bateries d'emmagatzematge i la millora dels materials i les instal·lacions poden portar a l'autosuficiència elèctrica, que ens alliberarà de la dependència i suposarà un canvi radical a la nostra vida.

>> Les plaques solars a sobre del dipòsit d'aigua que permeten l'autonomia de la casa del Plantadís.